

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 94 (477)

ПОГЛЯДИ ТА ТЕОРІЇ АДАМА СМІТА НА КАТЕГОРІЮ “ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ”

Л.В.ШИНКАРУК, доктор економічних наук, професор,
член-кореспондент НАН України,

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ)*

E-mail: Lidia_shyn@ukr.net

Анотація. У статті проаналізовано погляди та теорії Адама Сміта на категорію "основний капітал"; обґрунтовано, що теорія капіталу є невід'ємною складовою будь-якої економічної концепції, яка претендує на глибокий теоретичний аналіз, оскільки саме в дослідженні природи капіталу і доходу на нього найчіткіше простежуються соціальні форми конкретної економічної теорії.

Ключові слова: Адам Сміт, капітал, категорія "основний капітал", економічні системи, економічна теорія, національне багатство

*"...Сміту немає рівних ні у XVIII,
ні навіть у XIX столітті за
глибиною і точністю проникнення
в суть економічного процесу,
економічної мудрості..."*

М. Блауг

Актуальність. Дослідження категорії "основний капітал" та внесок Адама Сміта у її визначення становить особливий інтерес на сучасному етапі розвитку вітчизняної науки.

Навколо природи капіталу та його ролі у розвитку економічної системи ведуться дискусії, гострота яких зумовлена глибокими процесами зміни характеру виробництва в умовах становлення інформаційного суспільства. В Україні п'ятий технологічний уклад розвивається у вигляді розрізнених технологічних сукупностей, слабко пов'язаних між собою і для підсилення даного зв'язку та прискорення становлення нового укладу, необхідне дослідження еволюції і місця основного капіталу у трансформаційних економічних системах на основі розширеної концепції національного багатства і капіталу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Категорія "основний капітал" привертала і привертає увагу дослідників [1, 4, 8, 10, 11, 12, 13, 15 та ін.]. Незважаючи на те, що її вивченню присвячено чимало наукових праць, однак багато проблем досі залишається об'єктом дискусій, уточнення, витлумачення та аналізу. Це зумовлено тим, що категорія "основний капітал" дуже об'ємна і складно побудована.

Мета наукової статті – проаналізувати погляди та теорії Адама Сміта на категорію "основний капітал".

Методи. У дослідженні застосовано такі методи: узагальнення, систематизації та аналізу.

Результати. Адам Сміт був яскравою і різносторонньою особистістю, його інтереси не були обмежені лише економікою чи філософією, він мав широкі наукові пізнання в інших галузях, зокрема, одержав ступінь магістра мистецтв і доктора права, читав лекції з літератури.

Народився Адам Сміт 1723 р. в Шотландії в містечку Кірколд, що розташоване неподалік від її столиці Единбургу, в сім'ї митного службовця. Одержав освіту в двох найпрестижніших університетах світу Глазго (1737-1740 рр.) і Оксфорда (1740-1746 рр.). У 1748 р. почав читати публічні лекції з літератури і природного права в Единбурзі, у 1751 р. керує кафедрою логіки в університеті м. Глазго, в 1752 р. у цьому ж університеті - кафедрою моральної філософії, де знайомиться з Девідом Юмом.

Весною 1759 р. видає в Лондоні свою книгу "Теорія моральних почуттів", яка заклала фундамент популярності А. Сміта як філософа. З 1759 р по 1763 р. він посилено вивчає право, і одержує ступінь доктора права та робить нариси декількох глав книги "Багатство народів", яка вийде у світ в 1778 р. і стане головною працею його життя.

Теорія капіталу є невід'ємною складовою будь-якої економічної концепції, яка претендує на глибокий теоретичний аналіз, оскільки "Саме в дослідженні природи капіталу і доходу на нього найчіткіше простежуються соціальні форми конкретної економічної теорії" [6,с.23]. Особливо часто змінювалося ставлення до теорії нагромадження основного капіталу з розвитком загальноекономічної теорії, що спричинювало недооцінку значущості категорії основний капітал або ж навпаки відведення їй центрального місця.

У численних роботах вітчизняних і закордонних економістів, які досліджували різні проблеми основного капіталу, приводяться неоднозначні визначення цієї категорії, що зумовлено розвитком суспільства, науково-технічного прогресу і еволюцією економічних відносин. Також зміна визначень основного капіталу нерозривно пов'язана із розвитком самої категорії капіталу.

Капітал (*capitalis* – слово з пізньої латині головний [5, с.719]) – одна з найважливіших категорій економічної науки, обов'язковий елемент ринкового господарства.

Поняття "капітал" з'явилося на межі XII - XIII ст. в Італії у значенні "цінності"; "запас товарів"; "маса грошей"; або ж "гроші, які приносять відсоток" [2, с.223]. З Італії слово "капітал" потім поширилося по всій Німеччині і Нідерландах, а в кінцевому рахунку, дійшло до Франції, де вступило в конфлікт з іншими похідними, що легко підставлялися замість нього: "багатство", "частка", "можливості", "фонди", "надбання", "головне" [2, с.223].

Поняття "капітал" стане найпоширенішим у зв'язку з повільним зносом інших слів. "Воно присутнє вже у Кене, Морелле, які розрізняли "капітали марні і капітали діяльні", а також у Тюрго, для якого капітал зовсім не виключав гроші" [2, с.225].

Категорію "основний капітал" ввів в економічну теорію Адам Сміт. Ідея даного поняття бере свій початок від меркантилістів.

Першу спробу теоретичної характеристики капіталу здійснили меркантилісти, але вони орієнтувалися на зовнішні форми його руху і у зв'язку з цим, проблема була зведена ними до проблеми торговельного прибутку, який утворюється у сфері обігу, що не дозволило меркантилістам дати вірну характеристику ролі матеріального виробництва.

Фізіократові Франсуа Кене належить перше в історії економічної думки теоретичне обґрунтування положень про основний капітал. Ф.Кене, визначивши в “Економічні таблиці”, що сільськогосподарські знаряддя праці, будівлі, худоба і все те, що використовується в землеробстві протягом декількох виробничих циклів є “первісними авансами”, дав перше поняття основного капіталу [7, с.34].

У теорії капіталу А. Сміта і Д. Рікардо очевидна більш прогресивна позиція в порівнянні з фізіократами. Капітал характеризується ними як одна з двох частин запасів, “від якої очікують одержати дохід”.

Отже, за А. Смітом елементи основного капіталу є такими тому, що приносять дохід і прибуток без переходу від одного власника до іншого або без подальшого обігу.

У своїй роботі “Дослідження про природу і причини багатства народів” А. Сміт у другій книзі “Про природу капіталу, його нагромадження і використання” всебічно розглядає сутність, економічну роль, значення і функції капіталу. Капітал – це накопичений (тобто невитрачений на споживання) запас. “Запаси поділяються на два види. Та частина, від якої особа очікує одержати прибуток, називається капіталом. Друга частина – це та, яка використовується на споживання” [9, с.311]. Капітал створюють для певного використання, оскільки відкладання “про запас”, нагромадження вільних коштів без їхнього застосування – явище виняткове, тому “...капітал може бути використаний на поліпшення землі, на купівлю корисних машин або інструментів чи інших подібних предметів, які приносять дохід або прибуток без переходу від одного власника до іншого або без подальшого обороту. Такі капітали можна з повним правом називати основним капіталом” [9, с.311-312].

Учений зазначив, що основний капітал складається з чотирьох статей: “...По-перше, із усякого роду корисних машин і знарядь праці, які полегшують і скорочують працю. По-друге, із усіх тих дохідних будівель, які служать засобом одержання доходу не тільки для їхнього власника, який віддає їх в оренду, але і для осіб, які сплачують за них орендну плату; такими є приміщення під крамниці, склади, майстерні і т.п... Ці будівлі сильно відрізняються від житлових будинків. Вони являють собою свого роду знаряддя виробництва і можуть бути розглянуті в якості таких. По-третє, з поліпшень землі і всього того, що з вигодою витрачено на розчищення, осушення, обгородження, удобрення і приведення її в стан, найбільш придатний для обробки і культури. По-четверте, із набутих і корисних здібностей усіх жителів або членів суспільства. Придбання таких здібностей, вважаючи також утримання їхнього власника протягом його виховання, навчання або учнівства, завжди вимагає дійсних витрат, які являють собою основний капітал...” [9, с.314].

Таким чином, за визначенням А. Сміта, в основний капітал включалися не тільки знаряддя праці і будівлі, але і “людський капітал”. До цього зауваження ми ще повернемося у подальшому.

Учений також вважав, що вартість сукупного суспільного продукту (як і одиничного товару) складається з доходів (заробітна плата, рента, прибуток), не включаючи в себе витрати основного капіталу. Назвавши це положення “догмою Сміта”, К. Маркс показав, що він змішував вартість річного продукту суспільства із заново створеною річною вартістю. З “догми Сміта” незрозуміло, як можна здійснювати відтворення суспільного капіталу, не включаючи у вартість річного продукту перенесену вартість, тобто не відшкодовуючи витрачених у процесі виробництва елементів основного капіталу.

Поняття “капітал” у поєднанні із терміном “нагромадження” використовувалося у докласичній економічній теорії фактично без строгого наукового визначення. Такі уявлення порушив А. Сміт, коли обґрунтував поняття “нагромадження капіталу”, як особливий економічний процес зростання фактично всіх факторів виробництва в руках індивідуального підприємця і нації [9, с.361-387].

А. Сміт також ввів у політекономію термін “первісне нагромадження капіталу”, зміст якого у виокремленні особливого етапу у звичному, зазвичай, процесі нагромадження капіталу, який був наче підготовчим етапом, протягом якого поступово, але уже масово, створюються матеріально-речові передумови і умови функціонування капіталістичного виробництва.

Розмежування продуктивної і непродуктивної праці, введене А. Смітом, можна зрозуміти тільки у зв'язку з твердженням, що для забезпечення економічного прогресу необхідно максимізувати реальні інвестиції. Тобто, мається на увазі різниця між такими видами діяльності, які мають своїм результатом нагромадження капіталу і тими, котрі обслуговують потреби домашніх господарств. Якщо в країні відчувається нестача капіталу, то непродуктивне використання заощаджень для задоволення споживчого попиту, може спричинювати до сповільнення економічного розвитку.

Отже, заради розширення можливостей А. Сміт, якому належить статус першого дослідника у сфері політичної економії, приділяв пильну увагу питанню нагромадження основного капіталу. Учений робить наголос на нагромадженні капіталу як вирішальному факторі економічного прогресу, що зумовлено специфікою його епохи, яка характеризувалася нестачею капіталу. Він чітко розмежовував основний і оборотний види капіталу, наділяючи кожний з них характерними властивостями. Ключовою особливістю концепції А. Сміта, до усвідомлення якої у статистичній практиці стали підходити тільки зараз, був облік у складі основного капіталу “людського капіталу”.

На ідеях А. Сміта виросла плеяда блискучих учених. До них відносяться Жан Батист Сей і Давид Рікардо.

Розвиваючи погляди Адама Сміта, Ж.Б. Сей висунув теорію “трьох факторів виробництва”, за якою вартість товару створюється працею, капіталом і землею. Під капіталом він розумів блага вищого порядку або “засоби для виробництва”. Дану теорію Ж.Б. Сей виклав у “Трактаті політичної економії, або простому викладі того, як виробляються і споживаються багатства”, випущеному в 1830 році. Отже, прихильники і послідовники Ж.Б. Сей ототожнювали капітал із засобами виробництва. Причому Е. Вреден вніс істотне доповнення, виразивши погляд на капітал як на власність засобами виробництва. У праці “Курс політичної економії” учений писав: “Сукупність цінностей, створена виробництвом і заощаджена від споживання заради залучення її знову у виробництво, визнається капіталом” [3, с.578].

Давид Рікардо сформулював трудову теорію вартості, яку поклав в основу своєї теоретичної концепції. Виходячи з цього, він розглядав капітал як накопичену працю і в основі класифікації капіталу за Рікардо лежить критерій часу.

Висновки і перспективи.

У міру розвитку суспільного виробництва розвивається економічна категорія “основний капітал”. На початковій стадії індустріального суспільства основний капітал включав засоби праці, які приймали участь у процесі промислового та сільськогосподарського виробництва. З розвитком економічних відносин частина

національного доходу направляється на створення основного капіталу, який функціонує в галузях: освіти, науки, управлінні.

Адам Сміт, ввівши категорію “основний капітал” в економічну теорію, обґрунтував, що елементи основного капіталу приносять дохід і прибуток без переходу від одного власника до іншого або без подальшого обігу.

За визначенням А. Сміта, в основний капітал включалися не тільки знаряддя праці і будівлі, але і “людський капітал”.

У сучасних умовах категорію основний капітал також необхідно розглядати у єдності із наступними категоріями: заощадження → капітальні вкладення → нагромадження основного капіталу → основні засоби. Лише об’єднання усіх категорій у єдиний ланцюг дасть можливість висвітлити процес нагромадження у широкому розумінні слова, оскільки “нагромадження основного капіталу” – це “потік”, а “основні засоби” – це “запас”.

Отже, основний капітал невіддільний від тих суспільних відносин, у рамках яких здійснюється його функціонування. Неоднозначність визначень зумовлене змінами, які відбуваються в сучасному категорійному апараті сучасної економічної думки, викликані розвитком ринкових відносин і необхідністю становлення інформаційного суспільства в Україні. Настав час прийняти і оперувати визначенням, де поряд з матеріальними активами до складу основного капіталу входять і нематеріальні активи. Дана точка зору обґрунтована характером руху їхньої вартості, відповідно до якого вартість капіталу в процесі виробничого функціонування і зносу поступово переноситься на продукт.

Список використаних джерел

1. Величко В., Величко А. Тенденции в накоплении капитала и инвестиционная активность [Текст] / В. Величко, А. Величко // Экономика Украины. – 1999. – №1. – С. 20-26.
2. Бродель Ф. Игры обмена [Текст] / Ф. Бродель. – М.: Прогресс, 1988. – 325 с.
3. Вреден Э. Курс политической экономии [Текст] / Э. Вреден. – С. Петербург: тип. М.М. Стасюлевича, 1880. – 107 с.
4. Григорьев Л. М. Циклическое накопление капитала (на примере нефинансовых корпораций США) [Текст] / Л. М. Григорьев. – М.: Наука, 1988. – 202 с.
5. Економічна енциклопедія [Текст] / Відповідальний редактор С. В. Мочерний. – Київ: Видавничий центр “Академія”. – Т. 1, 2000. – 863 с.
6. История экономических учений [Текст] / Под. Ред. А.Г. Худокормова. – Ч.2. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 198 с.
7. Кенэ Ф. Избранные экономические произведения [Текст] / Ф. Кенэ. – М.: Соцэкгиз, 1960. – 685 с.
8. Лапко О.О. Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційного розвитку економіки [Текст] / О.О. Лапко // Економіка і прогнозування. / Інститут економіки і прогнозування НАН України. – 2006. - №3. – С. 37-38.
9. Смит А. Исследования о природе и причинах богатства народов. Классика экономической мысли: Сочинения [Текст] / А. Смит. – М.: Эксмо-Пресс, 2000. – 896 с. (Серия “Антология мысли”).
10. Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал [Текст] / Дж. Р. Хикс. – М.: Прогресс, 1993. – 485 с.
11. Шинкарук Л.В. Нагромадження основного капіталу: теорія, аналіз та тенденції розвитку в Україні: Монографія. [Текст] / Л.В. Шинкарук. – К.: Університет “Україна”, 2006. – 393 с.

12. Шинкарук Л.В. Нагромадження капіталу в трансформаційній економіці України [Текст] /Л.В. Шинкарук // Становлення ринкового механізму в Україні: теорія та практика / За ред. І.Ф.Комарницького– Чернівці: Рута, 2003. – С. 31-66.

13. Шинкарук Л.В. Еволюція складу і структури основного капіталу як показник його динаміки [Текст] /Л.В. Шинкарук // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – Черкаси, 2003.– Вип. 8. – С. 5-9.

14. Шумпетер Й. Теория экономического развития [Текст]/Й. Шумпетер. – М.: Прогресс, 1982. – 436 с.

15. Яковец Ю.В. История цивилизаций. 2-е изд. [Текст]/ Ю.В. Яковец. – М.: Владос, 1997. – 185 с.

References

1. Velichko V., Velichko A. (1999) Tendentsii v nakoplenii kapitala i investitsionnaya aktivnost' [Tendencies to capital accumulation and investment activity]. Ekonomika Ukrainy.–№1, 20-26.

2. Brodel' F. (1988) Igra obmena [Games of exchange]. – М.: Progress, 325.

3. Vreden E. (1880) Kurs politicheskoy ekonomii [Course of political economy]. – S. Peterburg: tip. M.M. Stasyulevicha, 107.

4. Grigor'yev L. M. (1988) Tsiklicheskoye nakopleniye kapitala (na primere nefinansovykh korporatsiy SSHA) [Cyclical capital accumulation (by the example of non-financial US corporations)]. – М.: Nauka, 02.

5. Mocherniy S. V. ed. (2000) Ekonomichna yentsiklopednya [Economical encyclopedia]. – Kyiv: Vidavnychiy tsentr "Akademnya". – Т. 1, 863.

6. Khudokormova A.G. ed. (1994) Istoriya ekonomicheskikh ucheniy [History of economical studies].– CH.2. – М.: Izd-vo MGU, 198.

7. Kene F. (1960) Izbranniye ekonomicheskiye proizvedeniya [Selected economical works]. – М.: Sotsekgiz, 685.

8. Lapko O.O. (2006) Venchurniy kapital yak dzherelo finansuvannya innovatsynogo rozvitku ekonomiki [Venture capital as a financing source of innovative economic development]. Yekonomika n prognozuvannya. / Institut yekonomiki n prognozuvannya NAN Ukraini. - №3, 37-38.

9. Smit A. (2000) Issledovaniya o prirode i prichinakh bogatstva narodov. Klassika ekonomicheskoy mysli: Sochineniya [The work on nature and reasons of nation wealth. The classics of economical thoughts: Compositions]. – М.: Eksmo-Press, 896. (Seriya "Antologiya mysli").

10. Khiks Dzh. R. (1993) Stoimost' i kapital [Value and capital]. – М.: Progress, 485.

11. Shinkaruk L. V. (2006) Nagromadzhennya osnovnogo kapitalu: teoriya, analiz ta tendentsii rozvitku v Ukraini: Monografnya. [Accumulation of a major capital: theory, analysis and tendencies to its development in Ukraine: Monograph]. – К.: Університет "Україна", 393.

12. Shinkaruk L. V. (2003) Nagromadzhennya kapitalu v transformatsynny yekonomitsi Ukraini [Accumulation of a capital in transformational economy of Ukraine]. Stanovlennya rinkovogo mekhanizmu v Ukraini: teoriya ta praktika / Za red. H. F. Komarnits'kogo – Chernivtsi: Ruta, 31-66.

13. Shinkaruk L. V. (2003) Evolyutsynya skladu n strukturi osnovnogo kapitalu yak pokaznik yogo dinamiki [Major capital content and structure evolution as an indicator of its dynamism]. Zbirknik naukovikh prats' Cherkas'kogo derzhavnogo tekhnologichnogo univrsitetu. Seriya: Yekonomichni nauki. – Cherkasi, Vip. 8. 5-9.

14. Shumpeter Y. (1982) Teoriya ekonomicheskogo razvitiya [The theory of economic development]. – M.: Progress, 436.

15. Yakovets Yu. V. (1997) Istoriya tsivilizatsiy. 2-ye izd. [History of civilization. The 2nd edition]. – M.: Vlados, 185.

ВЗГЛЯДЫ И ТЕОРИИ АДАМА СМИТА НА КАТЕГОРИЮ "ОСНОВНОЙ КАПИТАЛ"

Л. В. Шинкарук

Аннотация. В статье проанализированы взгляды и теории Адама Смита на категорию "основной капитал"; обосновано, что теория капитала является неотъемлемой составляющей любой экономической концепции, претендующей на глубокий теоретический анализ, поскольку именно в исследовании природы капитала и дохода на него четко прослеживаются социальные формы конкретной экономической теории.

Ключевые слова: Адам Смит, капитал, категория "основной капитал", экономические системы, экономическая теория, национальное богатство

ADAM SMITH'S VIEWS AND THEORIES ON CATEGORY "FIXED ASSETS"

L. V. Shynkaruk

Abstract. This article analyzes Adam Smith's views and theories on the category "fixed assets"; proves that the theory of capital is an integral part of any economic concept that claims to deep theoretical analysis, as in the study of nature of capital and its income it is most clearly traced particular social form of economic theory.

Research of "fixed assets" and Adam Smith's contribution in its determination is of particular interest in the current development of national science.

Heated discussions are conducted around the nature of capital and its role in the development of economic system, which is caused by deep processes of the changing of nature of production in the information society. In Ukraine the fifth technological mode is developing in the form of separate sets of technology, is poorly linked together. To strengthen this connection and to accelerate the formation of a new mode, it is necessary to study the evolution and place of the capital in the transformational economic systems based on expanded concept of national wealth and capital.

The category "fixed assets" attracted and attracts the attention of researchers. Despite the fact that to its study many scientific papers are devoted, but many problems are still the subject of debates, clarification, interpretation and analysis. This is because the category of "fixed assets" is very voluminous and complicated in structure.

Adam Smith was vibrant and versatile personality, his interests were not limited to economics or philosophy, he had broad scientific knowledge in other areas, in particular, he received a Master of Arts and Doctor of Laws.

Adam Smith, introducing the category "fixed assets" in economic theory justified that the elements of capital generate revenue and profits without transition from one owner to another, or without further treatment, and the scientist also noted that fixed assets consist of four articles, firstly, with all sorts of useful machines and tools that facilitate and reduce the work; secondly, of all those profitable buildings which are means of income not only for their owner, who gives them for rent, but for the people who pay for their rent; these are the premises for shops, warehouses, workshops, etc. These buildings differ from residential buildings. They represent a kind of means of production and can be considered as such; thirdly, with improved lands and all that is profitably spent on clearing, drainage, fencing, fertilizing and bringing it to the state, most suitable for processing, and cultivation;

fourthly, with the acquired and useful abilities of all the inhabitants or members of the society.

The acquisition of these skills, taking into consideration the keeping of their owner during his education, training or apprenticeship, always requires the actual costs, which are fixed assets. Thus, by Adam Smith's definition, in fixed assets not only the tools and buildings, but "human capital assets are included."

The fixed assets are inseparable from the social relations within which their functioning. The ambiguity of definitions is caused by changes that occur in modern categorical apparatus of modern economic thought caused the development of market relations and the need for development of information society in Ukraine. It is time to operate the definition where along with the tangible assets of the capital. This view is substantiated by the nature of the movement of their value, according to which the cost of the capital in the process of production functioning and demolishing is gradually transferred to the product.

Keywords: Adam Smith, capital, the category "fixed assets", economic systems, economic theory, national wealth

УДК 821.161.2:124.4 (091) Франко

**ІВАН ФРАНКО – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ-ГУМАНІТАРІЙ,
АРХІТЕКТОР СОБОРНИЦЬКОЇ ІДЕЇ
ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ ХУДОЖНЬОЇ ТА НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ**

Б. З. ЯКИМОВИЧ, доктор історичних наук, професор,
Львівський національний університет імені Івана Франка
E-mail: kf_kraeznavstva@lnu.edu.ua

Анотація. У статті зроблено спробу дати сучасну оцінку Іванові Франкові як видатному історикові та державникові, який упродовж усього життя був консеквентним соборником, глибоко розумів потребу збудувати Українську Самостійну Соборну Державу, яка лише одна може вберегти українців від асиміляції, дозволить вільно розвивати науку та культуру європейського рівня.

Ключові слова: Іван Франко, світогляд І. Франка, історія України, всесвітня історія, марксизм, українські радикали, Галичина

Коли ховали Івана Франка у Львові важкого воєнного часу 1916 року, в останню дорогу проводили його не лише українці. Серед чужинців був і видатний дослідник творчості Адама Міцкевича, єврей за походженням, поляк за вихованням і переконаннями Генрик Біґеляйзен, який добре знав Покійного, був його товаришем. Як він висловився після похорону: «Українці навіть не усвідомлюють до кінця, кого вони сьогодні ховають...». Чи усвідомлює сьогодні загал українців, якого сина мав наш народ навіть сьогодні, у соті роковини Його смерті? Далєбі...

Коли пересічного українця запитати, хто такий Іван Франко, відповідь буде правильна – видатний український письменник, другий за значенням і талантом після Тараса Шевченка. Але навіть особа з вищою освітою (звичайно, не філолог), коли починаєш її допитувати, що ж написав цей письменник, то заледве згадає зі шкільного курсу «Каменярів» (майже стовідсотково), «Гімн. Вічний